

Un castell de pel·lícula

La fortalesa d'Alaquàs va ser l'escenari de la gravació de la pel·lícula "la bruja" en l'any 1923

Levante, El Mercantil Valenciano, Rafael Roca (12/11/2019)

Blanca de Acevedo davant del tribunal de la Inquisició. Escena de la pel·lícula «La Bruja» (1923). LEVANTE-EMV

Temps enrere **Josep M. Soriano** m'explicà que, segons li va contar sa mare, **Pura Besó Peiró**, a principis dels anys vint del segle passat el Castell-Palau d'Alaquàs va servir d'escenari per al rodatge d'una pel·lícula. Així, li relatava que, quan era xiqueta, un dia varen arribar unes persones de València carregades amb focus i càmeres, llogaren alguns hòmens del poble perquè feren d'extres i, a la porta del Castell, gravaren una escena en què cridaven: «Sal, bruja, que te busca la Inquisición!».

Com que la informació tenia una evident rellevància històrica -remetia a imatges animades de l'estat en què es trobava, fa cent anys, un dels principals monuments del territori valencià-, ràpidament em vaig posar a indagar sobre el tema. I, amb l'ajuda de **Lola Alfonso**, Soriano i jo vàrem concloure que el film en qüestió devia ser el titulat «La bruja», que, musicat per **Ruperto Chapí** -es tracta de cinema mut-, fou dirigit per **Maximilià Thous** i estrenat en 1923.

Encara que, dissortadament, la pel·lícula no s'ha conservat, el que sí es custodia a l'Institut Valencià de Cultura -gràcies a la donació que en realitzà la filla del director, **Antonia Thous**- és el guió narratiu, un grapat de fotogrames i una quinzena de fotografies de la gravació. Això permet saber que l'argument se situa a les darreries del segle XVII, durant el regnat de **Carles II**, conegut com l'Encantat («el Hechizado», en castellà); i que té com a protagonista **Blanca de Acevedo**, una dama «joven, guapa y rica» que una fetillera va transformar en «bruja de horrible aspecto y corazón

magnánimo» que, lluny de voler fer el mal, es mostrava «benévola y protectora» amb tothom.

«En alas del rumor público», «las proezas realizadas por la bruja amadrugada en las ruinas del Castillo de Acevedo han llegado a la Corte», assegura la narració. «Y como el Rey se debate entra la vida y la muerte», el Sant Ofici «ha creído preciso apoderarse de la que puede ser causa del embrujamiento» reial. I és així que van a buscar-la al seu refugi. En un moment determinat, el text explica que «entra la bruja en el Castillo [...]; llega la comitiva de los Inquisidores. Ante el pueblo, que presencia temeroso la imponente escena a respetuosa distancia, llama el Inquisidor a la puerta del Castillo e intima a la bruja para que se presente. Nadie contesta».

¿És possible que, per al rodatge d'aquelles imatges i encara d'altres, els responsables de la pel·lícula triaren com a decorat el Castell d'Alaquàs, i que foren, precisament, aquelles escenes les que contemplà des de casa seva la xiqueta Pura Besó? Tot sembla indicar que sí. Però no disposem de les proves documentals que ho corroboren, ja que en cap dels fotogrames ni fotografies que s'han conservat no apareix el característic monument alaquaser.

En qualsevol cas, és evident que els responsables del film necessitaven un Castell en el qual situar aquella bruixa que, una vegada desfet l'encanteri, acabà «convertida en noble y elegante dama». I que no devia resultar pràctic realitzar llargs desplaçaments per a trobar-lo, ni construir-ne un de cartró-pedra, tenint-ne un de tan esplèndid enmig de l'Horta, a la vora mateix de la capital. Un edifici que, en aquell temps, tant podia acomplir la funció de castell en ruïnes com de palau sumptuós. Tot era qüestió de fixar l'objectiu de la càmera en el punt adequat.